

การพนัน ชีวิต และน้ำตา

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

Varakorn@dpu.ac.th

สังคมไทยพูดถึงเรื่องการพนันมากขึ้นนับตั้งแต่มีหอย 2 ตัว 3 ตัวบนดิน มีการจะซื้อหุ้นทีมฟุตบอลดิเวอร์ฟูล ซึ่งเกรงกันว่าจะทำให้คนไทยบ้าพนันฟุตบอลกันมากยิ่งขึ้น มีการจะออกลอตเตอรี่เพื่อเอาเงินไปซื้อหุ้นทีมฟุตบอล มีความคิดริเริ่มใหม่ในการให้รางวัลลอตเตอรี่เพิ่มเติม มีการจะตั้งเอ็นเตอร์เทนเมนต์คอมพิวเตอร์ซึ่งบางคนบอกว่าคือร่างแปลงของกาสิโน มีแว่วว่าคนไทยจะเล่นพนันฟุตบอลอยู่ไรที่จะมาถึงกันหนักมือ ฯลฯ

ดังนั้น จึงสมควรพิจารณาเรื่องการพนันในหลายแง่มุมสักครั้ง

นับแต่มีการบันทึกประวัติศาสตร์มีหลักฐานว่ามนุษย์เล่นการพนันมาเนิ่นนาน เป็นที่นิยมจนถึงขนาดติดงอมแงม อยู่บ่อยๆ การพนันสนุกเพราะทำให้มนุษย์เผชิญกับความเสียวที่ไม่สามารถคาดเดาผลลัพธ์ได้

Adam Smith บิดาของวิชาเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ผู้เป็นนักสังเกตพฤติกรรมมนุษย์ที่ขบถเย็บด้วยกล้าวไ่ว้เมื่อ 200 กว่าปีมาแล้วว่าแรงจูงใจของการพนันมาจากความหึงผยองของมนุษย์ว่าตนเองมีความสามารถสูงในการเล่นพนัน และมาจากความมั่นใจอย่างผิดๆ ว่าตนเองเป็นคนมีโชค

เกมการพนันที่เชื่อว่าเก่าแก่ที่สุดของมนุษย์เกี่ยวพันกับการโยนลูกเต๋า โดยเล่นเกมที่มีชื่อว่า Astragal ในสมัยอียิปต์เมื่อ 3,500 ปีก่อนคริสตกาล อย่างไรก็ตามลูกเต๋ามีกำเนิดเมื่อ 40,000 ปีก่อนโดยใช้ประกอบพิธีทางศาสนาของมนุษย์สมัยโบราณ โดยเชื่อว่าใช้ในการทำนายอนาคต

จากหลักฐานที่ขุดพบ ลูกเต๋าทำจากกระดูกสัตว์หรือกะโหลกหรือสนับ(พบลูกเต๋าดังจากหลุมฝังศพของ ฟาโรห์ด้วย) ในเวลาต่อมาเมื่อลูกเต๋ากลายเป็นเครื่องมือการพนัน พวกกรีกและโรมันก็ทำลูกเต๋าดังจากวัตถุต่าง ๆ เช่น หินอ่อน อำพัน Onyx (หินใสหรือโมรา) ฯลฯ

สำหรับไพ่นั้นมีกำเนิดจากเอเชียโดยพัฒนามาจากไพ่ที่ใช้ทำนายโชคชะตา ไพ่นี้เป็นที่นิยมในยุโรปจนกระทั่งถึงยุคประวัติศาสตร์การพิมพ์ในศตวรรษที่ 15 ในตอนแรกไพ่ใบใหญ่และเป็น สีเหลือง มุมเป็นเหลี่ยม ไพ่นี้พัฒนามาอยู่ในรูปของไพ่ปัจจุบันในศตวรรษที่ 19

การพนันเป็นที่นิยมกันขึ้นเมื่อมีกาสิโน โดยมีเกมพนันหลายอย่างให้เล่น ในปี 1995 หนังสือพิมพ์ New York Times กล่าวถึงผลงานวิจัยของศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ที่ประมาณการว่ารัฐบาลอิลลินอยส์จ่ายเงิน 3 เหรียญเป็นต้นทุนแก้ไขปัญหาดังคมและอาชญากรรมต่อ ทุกหนึ่งเหรียญของรายได้ที่รัฐเก็บจากกาสิโน

และในหนึ่งปีที่มีการเปิดกาสิโน 10 แห่งในรัฐไอโอวา บวกสนามแข่งม้าและหมา และสล็อตแมชชีน 24 ชั่วโมง การสำรวจพบว่าเกือบ 9 ใน 10 ของคนในรัฐเล่นการพนัน ร้อยละ 5.4 บอกว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการพนันเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.7 เมื่อ 5 ปีก่อนหน้า

การพนันเป็นบาปในทุกศาสนาเพราะทำให้เกิดความเสี่ยงที่อาจทำให้สูญเสียทรัพย์สินเงินทองทั้งหมดที่มีได้อย่างง่ายดายในเวลาพริบตา การพนันนำไปสู่บาปอื่นๆ เช่น การลักทรัพย์ โกหก ปลิ้นปล้อน จีปล้น ฉ้อฉล คดโกง ฯลฯ เพียงเพื่อให้ได้เงินมาเล่นแก้ตัวเพราะเสียต๋ายเงินที่สูญเสียไปก่อนหน้า

ปลัดคิมมนุษย์ก็เผชิญกับความไม่แน่นอนที่ไม่น่าพึงพอใจอยู่มากแล้วในชีวิต ไม่ว่าจะเป็นโรคภัยไข้เจ็บ ความตาย การสูญเสียคนรัก การถูกทำร้าย จีปล้น อุบัติเหตุ การเสียชีวิตโดยไม่ได้คาดหมาย ฯลฯ

เมื่อมนุษย์เล่นการพนัน ก็จะทำให้เพิ่มความเสี่ยงยิ่งขึ้นอีกอย่างไม่จำเป็น นอกเหนือไปจากเสียเวลา (สามารถเอาเวลาที่เล่นไปทำมาหาเงินได้) หมกมุ่นครุ่นคิดแต่เรื่องพนันจนขาดความคิดในเรื่องอื่นๆ ที่สร้างสรรค์ เสียชื่อเสียง เสียเงิน และเสียใจหากผลการพนันไม่เป็นไปดังใจ

การเริ่มเล่นการพนันอาจนำไปสู่ปัญหาที่ใหญ่ขึ้น หากบุคคลผู้นั้นมีลักษณะดังที่เศรษฐศาสตร์เรียกว่าเป็น Risk - Lovers (ผู้รักความเสี่ยง) ก็จะนำไปสู่การรับเอาการพนันมาเล่นเป็นนิสัยจนแก้ไขไม่ได้ ถลาลึกลงไปพร้อมกับเพิ่มความเสี่ยงในชีวิตในการสูญเสียสิ่งมีค่ามากขึ้น

จนอาจทำให้ความหายนะของชีวิตมาเยือนได้อย่างรวดเร็ว

บ เศรษฐศาสตร์พฤติกรรมมนุษย์ได้ชี้ให้เห็นว่าการได้เงินจากการพนันก็จะไม่ทำให้มีฐานะดีขึ้น ทั้งนี้เพราะปรากฏการณ์ที่เรียกว่า mental accounting กล่าวคือมนุษย์จะให้คุณค่าของเงินแต่ละหน่วยไม่เท่ากัน

สำหรับเงินออมที่สำคัญต่อชีวิตจะเสมือนว่าเก็บไว้ในซีกสมองที่มีความอนุรักษ์เงินที่หามาได้เป็นพิเศษไม่กล้าเสี่ยงลงทุน เพราะเกรงการสูญเสีย แต่สำหรับเงินที่ได้มาง่ายๆ หรือไม่คาดฝัน เช่น เงินเก็บตกได้ เงินมรดก เงินรางวัลจากลอตเตอรี่ เงินได้มาฟรีๆ เงินได้จากกาสิโน เงินที่ได้มาโดยไม่ได้ออกแรง ฯลฯ มนุษย์จะเสมือนว่าเก็บมันไว้ซีกซีกหนึ่งของสมอง จะใช้จ่ายออกไปอย่างง่าย อย่างขาด "ความเคารพ" เมื่อเทียบกับเงินในอีกซีกของสมอง

ด้วยเหตุนี้เราจึงไม่เคยเห็นคนที่รวยจากการพนันเมื่อได้มาก็จ่ายไปอย่างง่ายดายและเมื่อเสียก็ต้องพยายามหาทางแก้ตัวเพื่อเอาเงินคืนมา และได้คืนมายากเพราะยามเมื่อคิดแล้วจะเอาคืนก็มักขาดสติ และเมื่อสติหายไปโอกาสจะชนะก็ยิ่งยากขึ้น

ปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่ทำให้ขาดสติคือมนุษย์ส่วนใหญ่มักเป็นพวก loss averse (เกรงกลัวการสูญเสีย) กล่าวคือมนุษย์มีความรู้สึกเจ็บปวดจากการสูญเสียเงินจำนวนหนึ่งมากกว่าความยินดีที่ได้รับจากการได้เงินจำนวนเดียวกัน

ข้อเท็จจริงนี้นักเศรษฐศาสตร์พฤติกรรมหลายคนได้พิสูจน์ให้เห็นจากการทดลอง เมื่อมนุษย์เสียพนันจะเสียต๋ายเงินและ

เจ็บปวด ความรู้สึกเช่นนี้จึงมักนำไปสู่การขาดสติจนมีโอกาสเสียพนันมากยิ่งขึ้น

ข้อเท็จจริงอันหนึ่งที่น่าสนใจคือเวลาเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลยิ่งต่อความเสี่ยง ถ้าไม่มีวันพรุ่งนี้เพราะโลกจะแตกสลายวันนี้ ความเสี่ยงก็ไม่มี ถ้าคู่รักแต่งงานกันวันนี้เลยความเสี่ยงที่จะไม่ได้แต่งงานกันก็ไม่มี แต่ถ้ารักกันอย่างนี้เรื่อยไปนานๆ ความเสี่ยงของการไม่ได้แต่งงานก็จะยิ่งสูงขึ้น ฝ่ายหนึ่งอาจเสียชีวิต พบคนใหม่หรือเปลี่ยนใจ หรือให้คนกู้เงินโดยใช้คืนในเวลาที่ยาวนานก็ยิ่งมีความเสี่ยงที่จะไม่ได้เงินคืนสูงขึ้น ดังนั้น เวลาจึงเป็นตัวแปรเปลี่ยนดีกรีของความเสียหาย

สำหรับการตัดสินใจชนิดที่ย้อนกลับไปได้ เช่น จ่ายเงินพนันไปแล้ว ถูกศาลตัดสินลงโทษยังเข้าไปแล้ว ผ่าตัดเปลี่ยนเพศไปแล้ว ฯลฯ เวลาสำหรับการไตร่ตรองและข้อมูลประกอบการตัดสินใจเป็นสิ่งมีค่าอย่างยิ่ง

อย่างไรก็ดีในความเป็นจริงการพนันวางเงินซึ่งเป็นสิ่งย้อนกลับไปได้จำเป็นต้องกระทำในเวลาจำกัด และมีข้อมูลไม่เพียงพอ ดังเช่นการพนันฟุตบอล แข่งขันกันบ่อยจนมีเวลาให้ตัดสินใจไม่มาก และไม่มีทางที่จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ เพราะแข่งขันในแดนไกลและมีข้อมูลลึกลับอีกมากมายเช่น ผู้เล่นคนใดเจ็บ การแตกแยกในทีม ผู้เล่นบางคนไม่ถูกกัน มีการจ้างล้ม ฯลฯ ดังนั้นการเล่นพนันฟุตบอลจึงเสียเปรียบผู้รับแทงที่มีข้อมูลสมบูรณ์กว่าและไม่มีเวลาเป็นตัวกดดันโดยธรรมชาติ

อันตรายที่น่ากลัวอย่างหนึ่งของการพนันเช่นเดียวกับยาเสพติดก็คือมันมักนำไปสู่การพนันและยาเสพติดชนิดอื่นที่หนักมือขึ้น จากพนันฟุตบอลสนุกๆ จะนำไปสู่ เล่นไพ่ ไฮโล แทงม้า ฯลฯ บ่มเพาะนิสัยเพิ่มความเสี่ยงให้แก่ชีวิตอย่างไม่จำเป็น

Girolamo Cardano หมอนักวิชาการมือหนึ่งของโลกที่เป็นสุดยอดของนักพนันคนหนึ่งของโลกในศตวรรษที่ 16 กล่าวไว้หลังจากเห็นสังขรณ์ของการพนันว่า "ข้อได้เปรียบที่ยิ่งใหญ่ที่สุดจากการพนันมาจากการไม่เล่นการพนันแต่อย่างใดทั้งสิ้น" (the greatest advantage from gambling comes from not playing it at all)

ถ้าไม่โลก พอใจในสิ่งที่มี รู้แจ้งในข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการพนัน ไม่ประสวงจะปวดใจ และไม่ต้องการเพิ่มความเสี่ยงให้แก่ชีวิตโดยรันทาที่เอง การคิดอยากเล่นการพนันก็จะไม่เกิดขึ้น

ถ้าอยู่ห่างการพนันได้ไกลเท่าใด โอกาสที่นั่นตาจะหยดอย่างไม่จำเป็นก็มีน้อยเพียงนั้น